דלמא רבי שמעון היא כו'. אבל לרבנן בין פסק ובין לא פסק שקיל כדהשתא ונימא ליה לאוקמה כרבי שמעון טפי דהשתא לא הוי אלא שתי מחלוקת דרבנן דרבי שמעון כו' יהודה דמתניתין אבל אי מתני' רבנן היא איכא שלש מחלוקת בלא פסק דלר' שמעון אין הלוקח יכול לחזור בו כלל אפי' אם הוא רוצה לקבל מי שפרע ולרבנן יכול לחזור בו וקאי במי שפרע ולרבי יהודה אפילו מי שפרע ליכא ועוד דסברא הוא לרבנן דרבי שמעון כיון דלא נתקיים המקח בשעת מתן מעות ויכול לחזור הלוקח אפי' לא החזיר אלא שהיה במי שפרע אם כן כשהחזיר השער אפילו במי שפרע לא יהיה דדעתיה דמיניס אתרעא זילא אבל לר' שמעון דסבר דלוקח לא מצי הדר ביה להכי אי פסק כשער הגבוה שקיל כדהשתא אי לאו שקיל כדמעיקרא דליכא למימר לדידיה ליסקול כדהשתא משום דדעתיה דלוקח אתרעא זילא דהרי נתקיים המקח משעת נתינת המעות לענין שלא יוכל לחזור אפילו יקבל עליו מי שפרע:

תיפוק ליה דשליח שוייה. אלא פפא פריך דאמר לעיל אנא נמי לקבל מי שפרע קאמינא ופריך דלא שייך מי שפרע בשליח ולשון תיפוק ליה יש לייסב דה"ק דנהי דלא נתבטלו דברי רב פפא מחמת קושיא של רבינא מכל מקום תיפוק ליה דשוייה שליח: הלויי

ימות הגשמים איכא ביניהו: ופוסק עמו כשער הגבוה: ההוא גברא דיהיב זוזי לנדוניא דבי חמוה לסוף זל נדוניא אתו לקמיה דרב פפא אמר ליה [א]אי פסקת עמו כשער הגבוה שקיל כהשתא ואי לא שקיל כי מעיקרא אמרו ליה רבנן לרב פפא ואי לא פסק שקיל כמעיקרא מעות נינהו ומעות לא קנו אמר להו [ב]אנא נמי לקבולי עליה מי שפרע קא אמינא אי פסק כשער הגבוה מוכר קא הדר ביה מקבל עליה מוכר מי שפרע אי לא פסק לוקח קא הדר ביה מקבל עליה לוקח מי שפרע אמר ליה רבינא לרב פפא וממאי דרבנן היא דפליגי עליה דרבי שמעון דאמרי מעות לא קנו ואפילו הכי אי פסק כשער הגבוה שקיל כדהשתא אי לא פסק שקיל כדמעיקרא דלמא [ג]ר' שמעון היא דאמר מעות קונות וכי פסק כשער הגבוה שקיל כי השתא אי לא פסק שקיל כמעיקרא משום דקני להו זוזי אבל לרבנן בין פסק בין לא פסק שקיל כי השתא דדעתיה דאיניש אתרעא זילא אמר ליה אימור דאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי מי אמר דאי לא תימא הכי מי שפרע בלוקח לרבי שמעון לית ליה וכי תימא הכי נמי והתניא [ד]מכל מקום כך הלכה אבל אמרו חכמים מי שפרע כו' מאי מכל מקום לאו דלא שנא לוקח ולא שנא מוכר מקבל עליה מי שפרע אלא כי קאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי לא אמר אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ותיפוק ליה [ה]דשליח שוייה מעיקרא א"ל בתגרא דזבין ומזבין: **מתני'** [ו]מלוה אדם את אריסיו חטין בחטין לזרע אבל לא לאכול שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסיו חטין בחטין לזרע ביוקר והוזלו או בזול והוקרו נוטל מהן כשער הזול ולא מפני שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **גמ'** תנו רבנן מלוה אדם את אריסיו חטים בחטים לזרע בד"א שלא ירד אבל ירד אסור מאי שנא תנא דידן דלא קא מפליג בין ירד ובין לא ירד ומאי שנא תנא ברא דקא מפליג בין ירד ובין לא ירד אמר רבא ר' אידי אסברה ניהלי [ז]באתרא דתנא דידן אריסא יהיב ביזרא בין ירד ובין לא ירד כמה דלא יהיב ביזרא מצי מסליק ליה וכי קא נחית לבציר מהכי קא נחית באתרא דתנא ברא מרי ארעא יהיב ביזרא אי לא ירד דמצי מסליק ליה כי קא נחית לבציר מהכי קא נחית אי ירד דלא מצי מסליק ליה אסור תנו רבנן אומר אדם לחבירו הלויני

בתוך הזמן: **אימור דאמר רבי שמעון.** דלוקח לא מצי הדר ביה: **בחד תרעא.** כגון שלא נשתנה השער או הפוסק ע"מ לקבל מיד ונשתהה ובתוך כך נשתנה השער דכי פסק לאו אדעתא דתרעא זילא פסק: **בתרי תרעי.** כי מתניתין: **מי אמר.** מודה הוא דחוזר ואין עליו אלא מי שפרע וכי נמי אוקמת לה כרבי שמעון להנגל מקבלת מי שפרע מצריך לה לפסוק כשער הגבוה ואם לא פירש וחוזר בו מקבל מי שפרע וה"ה לרבנן דבתרי תרעי לא פליגי: **דאי לא תימא.** דמודי ר"ש בתרי תרעי דלוקח יכול לחזור בו ויקבל מי שפרע: **ליה ליה.** בתמיה: **והתניא מכל מקום כך הלכה כו'.** ור"ש קאמר לה בפרק הזהב (לעיל מח.): **ותיפוק ליה.** דאין כאן מי שפרע אבל לוקח נדוניא זו דהא שליח שויה של בית חמיו עשאוהו שליח לפסוק וחמיו חוזר בו ומה בידו של זה לעשות שב"ד מקבלין אותו וחמותה נמי לאו בר קבולי מי שפרע הוא דמלי אמר היה לך לפסוק כשער הגבוה ולתקוני שדרתיך ולא לעוותי ובדבר עיוות במה שהיה עליו לתקן לא נעשה שלוחו: **בפגרא דזבין ומזבין.** לא שליח נעשה אלא הוא פסק עם מחניס ומשתכר [ח]ל"כ לא פסק חמיו עמו וזה פסק כדי למוכרה לחמיו ולהשתכר: **מתני' חטין בחטין לזרע.** סלה בסלה ובגמרא מפרש טעמא: **שהיה ר"ג.** כלומר לכך הוצרך לשנות משנה זו לפי שהיה ר"ג מחמיר שאם החזיר [ט]נוטל מהן כשער הזול ואשמועינן מתניתין לא שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **גמ' שלא ירד.** עדיין לא ירד המרים לתוכה לעובדה בשום עבודה: **אבל ירד אסור.** כדמפרש וחזיל: **רבי אידי אסברה לי.** פירש והביאה לי: **ביזרא.** הזרע: **מצי מסלק ליה.** בעה"ב. הלכך אפילו ירד ובכר חרשה הואיל וביד בעה"ב לסלקו בשביל שאין לו זרע כשלוה ממנו וזורע וכשיוקרו חטין יתן חטין אין זו הלואה. אלא לבציר מהכי כיולד לתוכה מעכשיו ע"מ שיטול בעה"ב הזרע בתחלה מחלק המגיע לאחרים והאחרים יטול השאר בשכר טרחו ויטול פחות משאר אריסין כשיעור הזרע ועל מנת כן ירד שיטול פחות משאר אריסין כשיעור הזרע: **מרי ארעא יהיב ביזרא.** וזה היה קרקע שלו יפה ושיבה ממנהג העיר להטיל [י]על האריס הלכך אם פסק כן עמו בתחילתו קודם שירד דמצי מסלק ליה כי נחית לבציר מהכי נחית ואין זו הלואה. אבל ירד ומתחילתו לא פסק עמו שיהא הזרע שלו ואחר מיכן נתרצה מאליו ע"י קבלת דמים או מתנה אין יכולתו עכשיו לתוכה דנימא לבציר מהכי נחית והלואה היא גביה ואסור:

וקונץ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' שמעון וכו' מכי יהיב זוזי כי לא נשתנה השער ומשום הכי אף כי נשתנה כל"ל וכ"כ וש"נ לייסב נשון אף כמו שנכתב בספרים ור"ל לוקח רוצה לחזור אף אלא נשתנה השער וק"ל:

רבינו חננאל

ותיפוק ליה דאאי חתן שליח שוייה לחמיו, וקנה לו, ובדשו' החתן הם. ומפרקי', חמיו זה אינו בע"ה שיכול לומר לחתן כל תכשיטין שקניתי לך קניתים, אלא תגר הוא שקונה ומוכר, לומר עכשו כי בעת שקנה אדעתא שאם יבא מי שיתן לו בהן [רווח] הוא ימכרם לו, ולאו אדעתא דחתן קנאם, לפיכך דן ר"פ עליו כך. וקי"ל כותיה, דהא רב אשי דהוא בתרא מתרץ כותיה. **תנו רבנן. מלוה אדם את אריסיו חטים בחטים לזרע,** במה דברים אמורים בשלא ירד, אבל ירד אסור. ופריש רבא, באתרא דתנא דידן אריסא יהיב בזרא, ואי לא יהיב ביזרא מצי מארי ארעא מסליק ליה, וכי נחית לבציר מהכי נחית. פיר', כיון שלא הביא האריס הזרע יש לבעל השדה להעלותו, ויורידתו בשדה (ש)אינה מועלת לו כלום וכאילו עדיין לא ירד, לפיכך כשמקבל מבעל השדה לתך חטים לזרע, כשיורד בשדה על מנת כן יורד ליטול בעל השדה לתך והנותר יחלוקו, ואע"פ שלתך חטים עתה ישוה יותר מדאי, דהא אינה הלואה. אבל לתנא ברא, בעל השדה הוא נותן זרע, וכיון שירד בשדה והחזיק בה זכה בה, ואין יכול להעלותו עד משלם אריסותו, והזרע שנותן בעל השדה כמלוה היא, והויא לה סאה בסאה ואסיר.

מסורת הש"ס

(ח) לעילמד.מז.; (ט) לעיל מח. מט. [מוספתא פ"ג], (י) ר"מ מ"ז עיין במהרש"ל ומהרש"ל, (ז) [ל"ל כשער יעב"ן], (ה) ל"ל ס"ל יעב"ן ועי' רש"ש, (ו) [צ"ל הוקרו. מהרש"א מהר"ם שיף], (ד) [באו"ז נוסף: זרע],

עין משפט נר מצוה

קסב א ב ג מיי' פ"ע מהל' מלוה ולוה הלכה ה סמג לאוין קנג טוש"ע י"ד סי' קעה סעיף ז:

קסג ד ה מיי' שם פ"י הלכה ה סמג שם טוש"ע י"ד סי' קסב סעיף ד:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

וקולץ לו דמים. כך וכך דמים כשער של עכשיו אתן לך וקאמר תנא דאם הוזלו נוטל חטין. והיינו דפרכינן והלא קצץ וכי הוזלו נמי יטול דמים שקצץ דהא כמו אוחביה זוזי הוא: **מתני' אבל אומר הלוויני עד שיבא בני.** דכיון דיש לו שפיר דמי דהא סאה בסאה דרבנן הוא דלאו נשך דאורייתא וכי יש לו לא גזור: **גמ' כמה זורין.** דכל חדא וחדא ממרינן זו תהא מתחיה שהרי אינה קנויה למלוה וכידו לאוכלה ולמוכרה ונמצאת אותה שלוה [1] נזקקת על פירות שבשוק וזו פנויה ללוות עליה וכשלוה כל אחת ואחת לוה בהיתר דהא אילו לוה סאה אחת ואכלה ואכל גם הראשונה הואיל כשלוה בהיתר לוה ישלם חטין הכא נמי כשלוה בהיתר לוה כל סאה וסאה שהרי זו עומדת: **לוין.** ככרות שתים בלא קנינת דמים שלא הממירו לדקדק באיסור סאה בסאה כל כך: **בני חבורה.** הולכין בדרך או יושבין בבית אחד איש לשעורת עצמו: **המקפידים זה על זה.** שאין מוחלין על דבר מועט ומקפידין להלוות זה את זה במדה במשקל ובמנין: **עוברין.** בשבתות וימים טובים: **משום לוין ופורעים.** דתנן במסכת שבת (דף קמח.) ובלבד שלא יאמר לו הלוויני והתם מפרש טעמא שמא יכתוב: **ואריך.** ושפיר דמי דמתנה בעלמא הוא ולא רבית. אריך טוב ודומה לו בספר עזרא (ד) וערות מלכא לא אריך לגא למחזי ופירושו גנות המלך לא יפה לנו לראות: **להטעימן.** שידעו כמה מלטער ומיגר הנותנו ויבינו כמה עושה גדול: **למסרך.** להרגיל שיחמוד לבם הסכר: **מתני' נכש עמי.** היום ואני אנכש עמך למחר: **נכוש.** שרקלי"ר בלע"ז: **עדור.** חפור: **אבל לא יאמר לו נכש עמי היום ואעדור עמך למחר פלוני.** [2] פעמים שזו קשה מזו ויש כאן אגר נטר ליה בשכר שממתין לו על שכר פעולתו עד אותו זמן הוא מקבל עליו מלאכה שהיא קשה מזו: כל

[1] הלויני כור חטין ואני אתן לך לגורן אסור. דמיישינן שמא תמייקר אע"פ שאם אין רגיל להתייקר: **ולית הלכתא** כוותיה. וגרסה דהשתא קי"ל כר' יצחק דאפילו שאין לו אלא סאה לוה הימנו כמה כורין דבריתא דרבי חייא מסייע ליה וריב"ן פי' דביחד אין יכול להלות אלא כמו שיש לו ובזה אחר זה דוקא שרי ומיהו בהא מודה ריב"ן דאפילו יתן לו ביחד ויאמר קני בזה אחר זה שרי דבדבר לא מסתמא שופך ביחד ושרי כמה טיפין ומיהו נראה דאין צריך לדקדק אלא לוקח הרבה בבת אחת לרבי יצחק דאותה טיפה יכול להיות כנגד כל טיפה וטיפה: **בני חבורה המקפידין זה על זה עוברין משום מדה כו'.** [3] פי' מתון שמקפידין באין לידי כך דתנן בפרק אין לדין (בילה כט. ופס) אומר אדם לחבירו מלא לי כלי זה אבל לא במדה פירוש שלא יזכור לו [4] שום מדה וקפידותן גורמת להם לזהכיר כדי שיהא מצורר יפה מה שמתחייב לזה וכן משקל תנן (שם כח.) אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר והם מתון שמקפידין שוקלים במאזנים אי נמי אפי' ביד אסור להם לשקול כמו במאזנים לפי שמדקדקים הרבה [5] אע"ג דשרי התם בטבא שאין אומן כשאינו מקפיד וכן אסור להם לומר מלא לי כלי זה אפילו בלא הזכרת מדה [6] וכן משמע מתון [7] פירש"י במסכת שבת בפרק שואל (דף קמט. ופס) בני חבורה שמדקדקין זה על זה שאמר אחד לחבירו מנה שלקחת גדולה תן לי כמותה והוא שוקלה בידו: **משום מנין.** [8] פר"ח אם היו מאזנים ושקדים ודומה להם ואמר לקחת עשרים מאזנים גם אני אקח עשרים או אמר בשעה שנוטלה המתן עד שאשקול [9] הימנה ועד שאמדוד אורך הדגים והקישואים ואמנה הבילים והמאזנים והשקדים שאתה נוטל שאטול גם אני במשקלם ובמדתם ומנינם משמע אר"ל אע"ג דשרי לומר לחנווני הרגיל אצלו תן לי עשרים [10] מאזנים זהו לפי שאין משמע שם שתהא שום קפידא על המנין אלא שמודיעו שכל כך הוא צריך אבל כשאמר לקחת כ' גם אני אטול כ' מראה שמדקדק ומקפיד על המנין והוי עובדא דחול כעין משא ומתן ואי נמי שרי בכי האי גוונא נעמיד כגון שאמר ליה המתן עד שאמנה לך המאזנים שאתה נוטל ואטול גם אני כמנינם וכן כעין זה במדה ובמשקל אסור ועוד מפרש בה"ג איסור מנין בענין אחר בהלכות י"ט הולך אדם אצל רועה הרגיל וכו' בריתא בס"פ אין לדין (בילה כט.) עד ואמר תן לי עשרים בילים ועשרים מאזנים שכן דרך בעה"ב להיות מונה בתוך ביתו עשרה אפרסקין כ' רמונים ובלבד שלא יזכיר לו סכום מנין רש"י ז"ל ואומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום מנין דכי הוה נקיט מנין מייניה שיתין והשתא נקט מייניה ארבעים לא ליימא ליה מלי להו מאה ונראה דהטעם כיון שבא לדקדק בגמטום החשבון אסור שאין זה כדרך בעה"ב כי אין רגיל לדקדק בגמטום החשבונות כעין זה וחומרא גדולה היא ונראה דדוקא כשנותנין ק' מאזנים בפרוטה אז אסור דאי חשבון של ק' לא שייך לגמטום דמים אין נראה שיהא אסור וסכום מקח פי' בה"ג כי הוה נקיט מייניה חמשה דנקי והשתא נקיט מייניה בדנקי לא ליימא ליה מלא לי בדינר ונראה שלא פי' כן בשביל שיהא מותר אם נקח הימנו שוה דינר ביחד לומר הרי יש דינר ולא יאסור אלא דוקא שמדקדק לגמגם במילוי הדינר דפשיטא דהא נמי [11] אסור ומה שפי' כן בה"ג דשמא היה פשוט זה יותר לאסור שמזכיר סכום המקח שלוקח עכשיו [12] ור"ח גרס במסכת בילה סכום מקח במילתיה דת"ק סכום מנין במילתיה דרשב"א אבל בתוספתא [13] כתוב כמו בה"ג אבל בספר שלנו כתוב סכום מידה במילתיה דת"ק סכום מקח במילתיה דרשב"א ואין נראה דלפי גרסא זו לא מצינו איסור מנין לא במשנה ולא בברייתא וא"כ מנ"ל לשמואל איסור מנין דקאמר עוברין משום מנין דמשמע שאיסור ידוע לנו כמו מדה ומשקל:

ומשום לוין ופורעין בי"ט. אסור לומר לחבירו לשון הלואה ופריעה אלא יש לו לומר לשון שאלה וחזרה והם אינם רוצים לומר כן לשון שאלה משמע דהדר בעייניה ומחשב בלבו השואל שאם יזכור לשון שאלה שיזקוק להחזיר מיד וי"מ די"ט לא קאי אלא אלוין ופורעין אבל עוברים משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גזל [14] ואי אפשר לומר כן בפרק שואל (שבת דף קמט.) מייתי לה התם לענין שבת: **וכדברי** הלל אף משום רבית. ולוקא במקפידים (אסרי ב"ה) [אסר הלל] כדאמרינן בני חבורה המקפידים אבל שאין מקפידים שרי אע"ג דבמתני' איירי בשהם בני אדם הם מקפידים ולא מחלי על מה שנתייקר ושוה יותר אלא משום שכר הלואה ורבנן שרו אפי' במקפידין דמחלי על דבר מועט ומותנין שלא בתורת רבית ואפי' לא מחלי איכא למימר דטעמא דרבנן דשרו לפי שלא הממירו באיסור סאה בסאה כ"כ לאסור אפי' ככרות כדפי' בקונטרס לעיל ואין להקשות כיון דשהם בני אדם מקפידין אמאי נקט שמואל בני חבורה המקפידים ולא נקט בשהם בני אדם דנקט בני אדם שרגילין ללוות זה מזה ואין מזכירים לדקדק כל שעה ושעה בי"ט כמנהגם בחול וגם אין מזכירים לעשות דמים על הככרות כל שעה כשלוים זה [15] מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ואין יכולין ליזהר אע"פ שפי' לעיל דאפילו ביד אסור לשקול בשר בני חבורה המקפידים ובמסכת בילה (דף כח.) שרי לטבח שאינו אומן התם לא הוי כשהם בני אדם המשונין כמקפידים דאין טבח מקפיד אצל הרגיל ליקח ממנו ואין לפרש דשהם בני אדם כאין מקפידין דמו ומתניתין דאסר הלל נוקי דוקא במקפידים דהא אמרינן בפרק שואל (שבת דף קמט.) וכן אשה שואלת מחבירתה ככרות ובלבד שלא תאמר לה הלוויני ופרכינן בגמרא בשבת הוא דאסור הא בחול שפיר דמי ליימא מתניתין דלא כהלל ומאי קושיא הא בשהם בני אדם דלא קפדי והלל לא אסר אלא דוקא במקפידין:

מתנה בעלמא קא יהבי אהדדי. נראה דוקא דבר מועט [16] שיודע בלבו שהיה נותן לו בלאו הכי ואפילו מתנה מועטת [17] דוקא בת"ח: ערב

[1] לעיל מד: מו.], [2] שבת קמח:, [3] [ל"ל שתעשנו יעב"ן], [4] שבת קמט., [5] ג"ז שם:, [6] ל"ל מקפת, [7] [תיבות לזמן פלוני ליתא בספרים ישנים. מהר"ם שיף ועי' רש"ש], [8] [צ"ל שם. רש"ש], [9] [צ"ב לאיזה רש"י כוונתו, ואולי צ"ל רבינו חננאל], [10] [בשבת קמט.], [11] [צ"ל המנה. מהר"ם וכ"ה בר"ח בשבת], [12] [ביצה כט.], [13] [עי' מהרש"א במס' ביצה כט: ומהר"ם כאן], [14] עיין במהרש"ל, [15] [פ"ע דבילה ע"ש], [16] [בדפו"ד כשמלוים זל"ז וכן בהמשך להלוות זמ"ז ועי' רש"ש שצ"ל זה לזה],

לעזי רש"י

שרקלי"ר. לנכש.

רבינו חננאל

[אומר אדם לחבירו הלויני כור חטין וכו'] בשאין שער בשוק. [ר' יצחק אומר אפילו יש לו סאה לוה עליה כמה כורין.] וקיימ' לן כר' יצחק דהא ר' חייא קאי כוותיה. [לוים שהם ופורעין שהם]. בני חבורה המקפידין זה על זה וכו', פ' בני אדם שעשו סיבולת [1] והוציא כל אחד דינר וקנו ממנו מאכל ואוכלין ביחד, אם מדקדקין זה על זה שלא יאכל ולא ישתה ולא יטול א' יותר על חבירו, ואם יטול אחד מהן מנה גדולה היום, אומר האחר אני אטול עוד גדולה למחר כיוצא בה, עוברין משום מדת במדת הכוסות של יין, ומשו' משקל בפת ובשר ודגים, ומשו' מנין בבצים ואגוזים וכיוצא בהן, ומשום לוין ופורעין בי"ט, שאומ' אתה אכלת אתמול כך וכך פתין ושתית כך וכך כוסו' אני אוכל ואשת' היום כנגדם. וכדברי ב"ה עוברין אף משום רבית, שהככ"ר שאכל זה אתמול היה שוה איסר וככר היום שוה איסר וחצי וזהו רבית. וזו השמועה בשבת בפ' שואל [2]. [3] אדה בר זמינא יהב דינר לפילא למינסב מיניה כשער הזול של כל ימות, ולא הודה לו ר'. חייא רבא הוה ליה כיתן, אתון חמריא למיזבניה מיניה, אמ' לון לית בדעתי לזבוני אלא לפוריא, א"ל זבניה כדון [4] כדנפוריא, שאל לר', א"ל אסור. קבעה במתני' ותני כך, היה חייב לחבירו מעות, בא ליטלו ממנו בגורן, א"ל עשם לי כשער השוק ואני אעלה לך כל י"ב חדש, אסור, דלא באיסרו הב'א לידו. [כדי להטעימן טעם רבית] כדי להטעימן טעם הנאה.

[1] ולאה פסחים פט:. [2] קמט. ודכתי הר"ח שם וז"ל אמר מעוקפות כאן ד"ה בני ודי"ב משום. [3] בלוח זמנים: כמוב בירושלמי בפר"מ זע"ל וכו', ודברי הירושלמי הובאו בחידושי המ"ן לעיל סה. עיי"ש. [4] ל"ל כדפורים.

מוסף רש"י

לא יאמר כו' ואני אתן לך לגורן. שמא יוקרו ויבא לידי רבית (לעיל מד:). עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח. שאלו שבידו נקנין למלוה ובראשונו הוקנו, לרבית. אלא בשאלה לרבנן ובכי האי גונא לא גזור (שם). המקפידים זה על זה. שאין מוחלים ומוותרין זה לזה (שבת קמט:). ומשום לוין ופורעין ביו"ט. לגזור בהו רבנן שמא יכתוב (שם). מותר לו לאדם להלוות. משלו, בניו ובני ביתו. הסמוכים על שלחנו, דכיון דהכל משלו אין כאן רבית, כדי להטעימן טעם רבית. שידעו כמה קשה (שבת קמט:).

מוסף תוספות

א. אפילו על מה שאין שאר בני אדם עוברין. תוס' שבת קמט. ד"ה בני חבורה. ב. דדמי למקח וממכר. תוס' שבת שם. ג. המכונים זה כנגד זה ביד. תוס' שבת שם. ד. כיון שהם מקפידים, כל כלים הוי לגבייהו מדה, לפי שמקפידין לידע שיעורו לשלם להם הכלי. תוס' שבת קמט. ד"ה בני. ה. שהן אינן משלמין במדה ובמשקל ומנין שקבלו המלוין אינם מוותרין להם כלל ואע"פ שאין מדקדקין עליהן ועוברים משום לא תעשו עול במשפט. ריטב"ש. ו. כי הך דפלפל. ר"ש. ז. אינו מותר אלא. ר"ש.

מוסף רש"י

קסד א ב ג מיי' פ"י מהל' מלוה ולוה הל' ג ד סמג לאוין קלג טוש"ע י"ד סי' קסב סעיף ג:

קסה ד מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ב:

קסו ה מיי' שם הל' ב טוש"ע שם סעיף ג בהג"ה ולא כהגה:

קסז ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

קסח ז מיי' שם ועיין במ"מ סמג שם טוש"ע שם סעיף ג וסעיף ב ועי"ש בב"י:

קסט ח מיי' פ"ז מהל' גזילה הל' י סמג לאוין עה (אבל הפופקים הסמיעוהו מעשה שכתב הב"י בש"ס ס"ש מקח):

קע ט מיי' פ"ד מהל' מלוה ולוה הל' ט סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' קפ סעיף ח:

קעא י מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ח:

קעב כ מיי' פ"ז מהל' מלוה ולוה הל' יא סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' קפ סעיף ט:

ערב ועדים אין עוברין אלא משום בל תשימון. זימנין דעבדי נמי אלפני עור לא תתן מכשול כגון שלא היה מלוה בלא ערב ועדיים אבל לא תשימון פסיקא ליה אבל לפני עור זימנין דלא עבדי כגון שהיה מלוה לו בלאו הכי כי היכי דמושיט כוס של יין לנזיר לא עבר אלא היכא דקאי בתרי עברי נהרא שלא היה שותהו אם לא היה זה

(ע"ז דף ו.):

הדרן עלך איזהו נשך

השוכר את האומנין. משמע ליה דין בשכיר יום דין בקבלנות[א] אבל בפרקין דבתר הכי (דף פג.) נקט פועלים משום דפועלים לא משמע אלא שכירי יום דבהכי מיירי כדאמר התם בזמן שאמר להשכים ולהעריב ורב נמי דקאמר (לקמן עז.) פועל יכול לחזור אפילו בחצי היום דוקא בשכיר יום איירי ולא בקבלן כדמוכח בשמעתין ולכך נקט פועל ולא אומן וא"ת דתניא לקמן בשמעתין (שם) השוכר את הפועל ובחצי היום שמע שמת לו מת או אחזתו חמה אם שכיר הוא כו' ואם קבלן הוא כו' כיון דבריימתא מיירי דין בשכיר דין בקבלן אמאי נקט פועל ה"ל למינקט אומן דמשמע תרוייהו וי"ל דה"ק אם שכיר הוא כדאמר השוכר את הפועל נותן לו שכרו ואם קבלן הוא כך דינו ומשום דבעי למתני ובחצי היום וחצי היום לא שייך למתני אלא אשכיר יום:

את הקדר. בשני ריסין והוא בעל קרון ולספרים דגרסי קדר י"ל דלהכי נקט קדר לפי שקדריס רגילין להיות להם קרונות:

פרייפרין. דבר המבדל משיב לה שעתה זמנו הוא לעשות: ואזיל

כל ימי גריד אחד. הם ולא דקדקו בדבר לחוש שמא יום אחד יהא ארוך מחבירו או קשה מחבירו אלא מותר לומר לו עדור עמי היום הזה של גריד ואעדור עמך ביום פלוני של גריד: [ב] **גריד.** לשון יומא שהארץ יבשה ואין גשמים יורדין: **וכל ימי רביעה.** משובין כאחד: **אבל לא יאמר לו חרוש עמי בגריד ואני אחרוש עמך ברביעה.** שימי רביעה קשין למלאכה בשדות: **על לא תתן לו.** את כספך לא תתן לו בנשך עוברין על בל תתן ועל לא תקח כו' כל חד וחד מאי דשייך ביה כדמפרש בגמרא: **גמ' מלוה עובר בלוון.** בכל הני דחשיב במתני' דהוא נותן בנשך בשעת הלואה והוא לוקח [ג] בשעת פירעון והוא לו כנושה כשתובעו ודוחקו [ד] והוא שם עליו נשך בשעת פיסוק התנאי ונותן מכשול לפני הלוה להעבירו על לא תשיב לאחיך[ה] שהיא אזהרה ללוה: **מפסידין.** כדאמר בפירקין (דף עח.) מתמוטטין לעולם: **משה חכם.** ליישא מעליא נקט: **לא שהיה לו כנושה.** לא תראה בעיניו כנושה בו שיראה ויבוא: **לראשנו.** לשון נושה כדמתרגמינן כרשיא[ו] הרי אנו באים בחש ובמים: **עובר משום לפני עור.** שעולה על רוחו של לוה לכפור: **קללה.** כשתובעו וזה כופר הכל מקללין אותו ואומרין שהוא דובר על לדיק עתק: **ומשפלי.** ישכח הלואתי ואגרוס קללה לעצמי: **לועקין.** בב"ד של מטה: **ואינן נענין.** שהרי הם גרמו לעצמן: **קונה אדון לעצמו.** מפרש לקמן: **הולה מעוטין בגלרי.** אומר מעות שאני משתמש בהן של פלוני נכרי הם שלא להשביע עצמו ופעמים שהנכרי שומע ומעמיד עדים ותובעו בדייניהם:

הדרן עלך איזהו נשך

השוכר את האומנין והטעו זה את זה. מפרש בגמרא[ט]: **שכר את החמר או את הקדר להביא פרייפרין וחלילין.** קדר בעל קרון: **פרייפרין.** עלים משופים ומאיר לעשות לו אפריון: **חלילין לבה.** לשמח חתן וכלה: **או למת.** לקונן: **משרה.** רוי"ש. מיס שטורין בהן קנבוס ופשתן כשהן בגבעולין: **מקום שאין אדם.** שאינו מולא פועלין לשכור והפשתן אבד והוא סמך עליהן: **שוכר עליהם.** בני אדם ביוקר ועליהם לשלם: **או מעטן.** מפרש בגמרא[י]: **השוכר את האומנין.** לעשות מלאכה בקבלנות בכך וכך: **וחזרו בהן.** לאחר שעשו מקצת: **ידם על התחתונה.** אם הוקרו פועלים ואינו מולא מי שיגמרנה בשכר שהיה מגיע לאלו על העתיד לעשות מעכב משכר ממה שעשו כל מה שיצטרך להוליא עד שתגמר מלאכתו בשכר שפסק עם אלו. ואם הוזלו פועלים וימצא שיגמרנה בפחות ישוב להם מה שעשו ויתן להם מה שפסק עשו חציה יתן להם חצי שכרן ואין יכולים לומר לו הרי פועלים אחריים תחתינו לגמור מלאכתך ותן לנו כל שכרינו חוץ ממה שנטלו אלו: ואם

קעג א מיי' פ"ה מהל' מלוה הל' יא (יש יג) סמג לאוין קפה טוש"ע י"ד סי' קס סעיף ו:
קעד ב מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף יב:
קעה ג מיי' שם פ"ד הל' כ סמג לאוין קלג טוש"ע י"ד שם סעיף ח:
קעו ד מיי' שם הלכה ב:
קעז ה מיי' שם פ"ה הל' יב סמג שם טוש"ע י"ד סי' קס סעיף יא:
קעח ו מיי' שם פ"ד הלכה ב:
קעט ז מיי' פ"ח שם הל' ג סמג לאוין קפה טוש"ע מ"מ סי' לז סעיף ב:
קפ ח ט י מיי' שם פ"ב הלכה ז סמג עשין לג טוש"ע מ"מ סימן ע סעיף ח:
א כ מיי' פ"ט מהלכות שכירות הלכה ד סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' שלג סעיף ח:
ב ל מיי' שם ועיין בהשגות ומ"מ טוש"ע שם סעיף ה:

לעזי רש"י

רויי"ש [רויש"א]. מקום שרייה (לפשתן).

מוסף רש"י

לראשנו. להיות טשה בנו דמתרגמינן כנושה כרשיא (ברכות ו:).

א) [נעיל סב. עח:], ב) [בכל אלפס ובהא"ש וכן בילקוט ליתא לכך דולאחיך לא תשיב וכ"נ שהיה הגי' לפני הרמב"ם שלא הביא רק שני לאוין ועיין בה"ס פ"ד מהלכות מלוה דין ב], ג) [בהלכות י:], ד) [נ"ב קנג.], ה) ברש"י על הרי"ף נוסף ריבית, ו) ברש"י על הרי"ף נוסף: לפרעו, ז) [דברים כג], ח) [שמות כב], ט) [לקמן עו.], י) [לקמן עו:],

תורה אור השלם

1 אֶת כֶּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבַמַּרְבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָ:
ויקרא כה לו
2 אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךְ:
ויקרא כה לו
3 אִם כֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעָנִי עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כַּנֹּשֶׁה לֹא תָשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ:
שמות כב כד
4 לֹא תַקְלֵל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ:
ויקרא יט יד
5 לֹא תַשִּׁיךְ לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ אֹכֶל נֶשֶׁךְ כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ:
דברים כג כ
6 לְנָכְרִי תַּשִּׁיךְ וּלְאָחִיךָ לֹא תַשִּׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
דברים כג כא
7 הַרְכֵּבְתָּ אֲנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמָּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה:
תהלים סו יב
8 תַּאֲלֻמָּנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז:
תהלים לא יט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גריד. נ"ב ובמשנה ד' פ"ב דמעשר שני גורס צריד הוא לשון יבש כמו צרידי מעמות ע"ש:

רבינו חננאל

ומי שאשתו מושלת עליו. פי' קבל לה על עצמו ממון.

מוסף תוספות

א. להכי נקט אומנין. תוס' הרא"ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואם בעל הבית חוזר בו ידו על התחתונה. יתן להם לפי מה שעשו ואם הוזלה מלאכת פועלים על כרחו יתן להם כמה שפסק חוץ ממה שצריך להוצאות בהשלמתה: **כל המשנה ידו על התחתונה.** כגון נתן למר לצבע לצבעו אדום וצבעו שחור אם השבח יותר על היציאה אין נותן לו שכרו משלם אלא דמי יציאת עציס וסממנים ואם יציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח: **וכל החוזר בו.** בגמרא[ה] מפרש לאתויי מאי: **גמ' חזרו בהן לא קתני.** דיהיו האי הטעו הס את בעל הבית או בעל הבית אותן דל"ב הוה ליה למיתני לשון חזרה: **דאטעו פועלים אהדדי.** אחד מן הפועלים הטעה את חבירו: **בארבעה זוז.** ליומא: **אמר להו.** איהו בתלתא: **סבור וקבול.** ומאי תרעומתן: **ואמר להו בארבעה.** ולערב לא נתן בעה"ב אלא ג': **היכי דמי.** דתרעומת יהיה להן ולא יותר: **וליחזו פועלים היכי מתגרי.** אי מתגרי בארבעה על כרחיה דבעה"ב ניתיב ארבעה דהא קתני נוטל מבעל הבית מה שהתנה אותו ואע"פ אלא להו והרי התנה אותו בכך ואי מתגרי בשלשה מאי תרעומת איכא: **הוה ערחינן.** לבקש אדם דזקוק לפועלים שישכור בארבעה: **אי בעיה אימא בבעל הבית עסקינן.** בפועל שיש לו לעצמו שדות שהן שלו ואינו נשכר למלאכת אחריס אם לא ביותר על דמי שכירות והיינו תרעומת דאי לאו דאמרת לי בד' לא הייתי מזלזל בעצמי: **לעולם בפועלים.** הרגילים למלאכת אחריס: **בריפקא.** שחפרו חריץ סביבות שדה ואין מלאכתן ניכרת כגון דמלו מיא כדמסיים ואזיל: **אל תמנע טוב מבעליו.** פסוק הוא במשלי: **דעביידו אעילויא.** אע"פ שאמרו לו הרי אנו נשכרים כדברי בעל הבית לא לפחות מקצבתו של זה אמרו אלא להוסיף וכך אמרו מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית וכיון שבעל הבית פותח אי אמר להן האי שכרכם עלי יתן משלו ואי אמר שכרכם על בעל הבית יש להם תרעומת עליו: **אלא.** הא מיבעיא לן אמר ליה בעל הבית בארבעה והוא אמר להו תלתא ואמרו ליה הרי אנו נשכרים כמו שאמר בעל הבית מאי: **אדיבורייה דפועל סמיך.** והכי אמרו ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית ולית להו אלא תלתא ותרעומת דאל תמנע טוב: **או דלמא.** לאו לדידיה הימנוהו אלא הכי אמרו אחר דברי בעל הבית אנן ולא סבור וקבול ושקלי ל': ה"ג **הכא לי גיטי ואשתך אמרה דהקבל לי גיטי.** האשה שאמרה לאחד אם תמנע את בעלי אמור לו שישלח לי את גיטי בידך ותיעשה שלוחו של בעלי לגרשני כשמגיע גט לידי. דשליח להולכה על הבעל לעשות והאשה מתגרשת כשיגיע גט לידה ושליח לקבלה על האשה לעשות שיהא הוא שלוחה וכמותה ותתגרש משיגיע גט ליד שליח: **אפילו הגיע לידה אינה מגורשת.** אלמא אדיבורא דידיה קא סמיך והכי א"ל מהימנת לי דכך אמרה ולא עשאו שליח להולכה הלכך אין כאן שליחות (ג) ואין עליה לעשות שליח להולכה והרי הבא לי אמרה לו ולא התקבל והבעל נתנו לו בתורת שליח קבלה ושליחות זה אינו ביד הבעל לעשות: **דאי סלקא דעתך אדיבורא דידה סמיך.** ולא לדבריו האמין אלא הילך כמה שאמרה היא קאמר ליה אם כן עשאו שליח להולכה וזו בידו הוא וכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש הכי

אם בעל הבית חוזר בו ידו על התחתונה (ה)[א]כל המשנה ידו על התחתונה [ב]וכל החוזר בו ידו על התחתונה: **גמ'** חזרו זה בזה לא קתני אלא הטעו זה את זה דאטעו פועלים אהדדי [ג]היכי דמי דאמר ליה בעל הבית זיל אוגר לי פועלים ואזל איהו ואטעינהו היכי דמי אי דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזיל איהו אמר להו בתלתא תרעומת מאי עבידתיה סבור וקביל אי דאמר ליה בעל הבית בתלתא ואזיל איהו אמר להו בארבעה ה"ד אי דאמר להו שכרכם עלי [ד]נתיב להו מדידיה דתניא [ה]השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שהתנהו לא צריכא [ו]דאמר להו שכרכם על בעל הבית ולחזי פועלים היכי מיתגרי לא צריכא [ז]דאיכא (ה) דמגר בארבעה ואיכא דמתגר בתלתא דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה טרחינן ומתגרינן בארבעה איבעית אימא הכא בבעל הבית עסקינן דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה הוה זילא בן מילתא לאתגורי איבעית אימא לעולם בפועלים עסקינן [ז]דאמרי ליה כיון דאמרת לן בארבעה טרחינן ועבדינן לך עבידתא שפירתא וליחזי עבידתייהו בריפקא ריפקא נמי מידע ידע דמלי מיא [ח]ולא ידיע איבעית אימא [ט]לעולם דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזל איהו אמר להו בתלתא ודקאמרת סבור וקביל דאמרי ליה לית לך [י]אל תמנע טוב מבעליו [כ]פשיטא אי אמר ליה בעל הבית בתלתא ואזל איהו א"ל בארבעה ואמרי ליה כמו שאמר בעל הבית דעתייהו אעילויא [כ]אלא אי א"ל בעל הבית בארבעה ואזל איהו אמר להו בתלתא ואמרי כמה שאמר בעל הבית מאי אדיבורא דידיה קא סמכי דאמרי ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית או דילמא אדיבורא דבעל הבית קא סמכי ת"ש [ל]הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הילך כמה שאמרה רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב [מ]אפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת שמעת מינה אדיבורא דידיה קא סמיך דאי סלקא דעתך דאדיבורא דידה קא סמיך מכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש אמר רב אשי הכי

ואזיל איהו אמר להו בארבעה דעתייהו אעילויא. והא דאמרו ליה כמו שאמר בעה"ב היינו מהימנת לן דהכי אמר בעה"ב אי נמי משום דאי אמר בעל הבית טפי מארבעה שיהא להם כמו שאמר בעל הבית והיינו דמבעיא ליה בתר הכי אי אמרינן מהימנת לן דהכי אמר בעה"ב אי משום דדעתיהו אעילויא: **דעתייהו אעילויא.** באמר להו שכרכם עלי אייבי דאי אמר להו שכרכם על בעל הבית מאי נפקא מינה אי דעתייהו אעילויא דבעה"ב לא ישלם להם אלא מה שהתנה. ר"י וכן רבינו חננאל:

(נעיל) **השוכר את האומנין וחזרו בהם ידם על התחתונה.** אם קבלו קמה לקצור בשני סלעים וקצרו חליה (ג) והוקרו[א] ושוה מה שעתיד לעשות סלע וחצי וחזרו פועלים לא יתן להם רק חצי סלע[ב] לפי שיטרך לתת סלע וחצי לקצור חציה השני והיינו כר' דוסא ואם בעה"ב חוזר בו ידו על התחתונה פירש בקונטרס אם הוזלו פועלין ואין שוה החצי אלא שקל וחזר בו בעה"ב יתן להם סלע וחצי לפי שבחצי הסלע ימלא שיגמרו קצירו ולא רצה לפרש דידו על התחתונה כשהוקרו פועלין ויתן להם סלע וחצי על חצי שעשו כמו ששוה עכשיו שאין זה סברא כי למה יתן להם בעה"ב יותר ממה שהתנה עמהם כיון שאין מפסידין בחזרת בעה"ב ואדרבה יותר מרויחים שעתה ימלאו שיתנו להם סלע וחצי לקצור חצי קמה והוא לא היה נותן להם כ"א סלע וא"ת דאמר לקמן (דף עז.) אמר מר או יגמרו מלאכתם ויטלו ב' סלעים פשיטא לא צריכא דזל עבידתא ואימר בעה"ב ופייסוהו פועלים והשתא למה חוזר בעה"ב בזה בשביל שהוזל המלאכה מה מרויח בחזרה הלא צריך ליתן להם סלע וחצי על מה שעשו ופועלים נמי למה פייסו כיון שאין מפסידים כלום וי"ל דבעה"ב חוזר מחמת שנאה שהיתה קטטה ביניהם ופועלים פייסו שלא יצערכו לחפש ולמצוא מקום להשתכר: **דאי** ס"ד **אדיבורא דידה סמיך כי מטי גיטא לידה מיהא תתגרש.**[ג] דאי אמרינן דגבי פועלים דעתיה אעילויא דבעה"ב ה"נ ה"ל למימר דדעתיה דבעל אעילויא דידה דאמרה הבא לי גיטא אע"ג דהאי דקאמר שליח התקבל לי גיטי הוי עילויא טפי לבעל שמתגרשת יותר במהרה אם היתה האשה אומרת כן מכל מקום השתא שאמרה האשה הבא הוי טפי זכות הבעל אי סמיך אמאי[ד] דקאמר שתתגרש מיהא כשיגיע גט לידה[ד] וכיון דלא מיגרשא אלמא לאו דעתיה דבעל אעילויא דידה ה"נ גבי פועלין לית לן למימר דדעתיה אעילויא דבעה"ב אבל אין לפרש דעילויא דבעל הוי מה שאינה מתגרשת במהרה דהא עדיף ליה ממתגרשת לאלתר כי עכשיו יהיה בידו עדיין אם לקיים אם לגרש והשתא פשיטא ליה בפשיטות דבסמוך לא ימיישב דקאמר בשלמא אי איתמר איפכא[ה] כו' משהגיע גט לידו מגורשת[ו] דאדיבורא דידה קא סמיך ולפי זה היינו אגריעות' דידה שמתגרשת מהרה ופשיטא דכ"ש דאעילויא דבעה"ב יש לסמוך וא"כ[ז] פותר פשיטות דלעיל דהוי פשיטא ליה דדעתיה אעילויא דקאמר שליח ולא אגריעותא דבעה"ב והכא סמיך בעל אגריעותא דידה[ח]: אין הכי

(ה) נ"ק קכ. ע"ז ז. [לקמן עז: קיז:], ב) ס"ל מוקקים היכי דמי, ג) לקמן קיח. קיט., ד) גיטין סב: [ע"ש], ה) [לקמן עז:], ו) בדפוס דיטמיר, דקאמרה. וכצ"ל,

תורה אור השלם

1 אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בְּהִיוֹת לְאֵל יָדְךָ לַעֲשׂוֹת: משלי ג כז

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאיכא דמתגר בארבעה וכו' בארבעה הוה ערחינן: (ב) רש"י ד"ה אפי' וכו' דאין עליה: (ג) תוס' ד"ה השוכר וכו' והוקרו פועלים ושוה מה שעתיד:

מוסף רש"י

הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי. האשה שאמרה לשלוחה כשלח ליגיטי והוא אומר לבעל אשתך אמרה התקבל לי גיטי (גיטין סב:). והוא אומר. הבעל אומר לו הילך כמה שאמרה (שם). אפילו הגיע גט לידה אינה מגורשת. כדמפרש ואזיל (שם). שמעת מינה. דמאן דאמר לשליח הילך כמה שאמרה משלחך, אדיבורא דידה קא סמיך. דאעתא דדיבורא דשליח קאמר ליה האי הילך כמה שאמרה, דמהימנת לי דשליח לקבלה את הילכך איהו מגורשת, דכי יהיב בעל ליהליה אדעתא דשליחות קבלה יהיב ליהליה ולאו אדעתא דהולכה, ושליח לקבלה לא הוי (שם). דאי סלקא דעתך דאדיבורא דידה קא סמיך. והכי קאמר ליה אנא לא ידענא אנא כדאמרה אינו מסרנא ליה ויהלך (שם). מכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש. דהא בעל נמי שליח להולכה שויה (שם).

רבינו חננאל

[דעתייהו אעילויא. באמר להם שכרכם עלי.]

ג א מיי' פ"י מהלכות שכירות הל' ד ועיין בהגאות ומגיד משנה ממג עשין עט טוש"ע מ"מ סי' שו סעיף ג וסי' שלג סעיף ה בהג"ה:

ד ב מיי' שם פ"ט הל' ד ופ"א מהל' מכירה הל' ג ד סמג שם וסי' פב טוש"ע מ"מ סי' שלג סעיף ד וסי' קל סעיף יוד יא:

ה ג מיי' פ"ט מהלכות שכירות הל' ג סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' שלג סעיף א:

ו ד מיי' שם הל' ט סמג שם טוש"ע מו"מ סי' שלו סעיף א:

ז ה ו ז ח מיי' שם הל' ג סמג שם טוש"ע מ"מ סי' שלג סעיף א:

ח ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

ט י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

י כ מיי' שם וסמג שם טוש"ע שם סעיף ד ולית להו אלא תלתא:

יא ל מ מיי' פ"ו מהל' גירושין הל' יא סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סי' קמ סעיף מ:

מוסף תוספות

א. פועלים. ר"ש. ב. כדי שיהא המלאכה עשוי' בב' סלעים כמו שפסק עמהם בתחלה. ר"פ. ג. וא"ת מאי קאמר הא עד כאן לא קמיבעיא לן לעיל או דילמא אדיבורא דבעל קא סמכי אלא משום דדעתייהו אעילויא דאמר בעה"ב אבל הכא גבי גט ליכא עילויא, ונראה לומר. ר"פ. ד. והיינו עילויא דידי' שהוא חפץ לגרשה, דאי אדיבורא דידי' קא סמיך, אינה מתגרשת. תוס' הרא"ש. ה. התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי ואמר רב. ריטב"ש. ו. משום דשליח קבלה שויתיה, הוה שמעינן. ריטב"ש. ז. כיון שיש להם לסמוך אפי' אגריעותא דבעל הבית. מיוחס לריטב"ש. ח. אלמא שליחות קבלה לאו גרעיותא הוא. ריטב"ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות